

БЕЛАРУСЬКІ

'90

ЧАЦВЕР
12
КРАСАВІКА
№ 12(1641)

ОРГАН ПАРТКОМА,
РЭКТАРАТА,
КАМСАМОЛЬСКАГА
І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА
ПРАЦОўНАГА ЧЫРВОНАГА
СЦЯГА ДЗЯРЖАўНАГА
УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА.

УНІВЕРСІТЭТ

Заданне: стаць сваім чалавекам у новай творчай арганізацыі, увайсці ў давер да кіраўніка, выявіць састаў, мэты, задачы. Аб выніках разведкі паведаміць у газету «Беларускі ўніверсітэт». 27.03.90. АЛЕКС.

ДАНЯСЕННЕ 1.
Устаноўлена: МЕСЦА (вуліца Кастрычніцкая, інтэрнат № 2, п. 702), ДЗЕНЬ (чацвер) і ЧАС (19.00 гадзін) збору літаратурнага аб'яднання «Мысль и слово». Высветлілася, што неформальным лідэрам іншамоўнага саюза з'яўляецца Алег Зайцаў — студэнт першага курса факультэта журналістыкі БДУ імя У. І. Леніна. Уся ўвага — да яго асобы.

ДАНЯСЕННЕ 2.
Здаецца, змагла ўвайсці ў давер. Арганізацыя існуе з 29 сакавіка гэтага года. Таму Алег завербаваў у члены групы пакуль пяць чалавек: Мікалая Васілеўскага, Андрэя Ахметшына, Элу Ткачук — студэнтаў журфака, Пятра Доўгага (ФПМ) і Надзею Анціпаву з філфака. Але кіраўнік не адчайваецца, верыць, што ўсе лаўры яшчэ наперадзе.

Членам таварыства быць лёгка і не зусім. З аднаго боку, дастаткова, каб табе споўнілася ад 14 да 30 гадоў, з другога — прымаюцца толькі асобы, якія сур'ёзна займаюцца літаратурнай дзейнасцю і праявілі схільнасць да працы над тым ці іншым жанрам літаратуры, а таксама маюць жаданне і далей удасканальваць сваё майстэрства.

ДАНЯСЕННЕ 3.
Алег Зайцаў паддаўся на шчырую размову і на пытанне, чаму іменна на рускай мове вырашылі пісаць, адказаў:

— Зараз час нацыяльнай істэрыі, і ў нашай рэспубліцы нямаюць літаратурных аб'яднанняў, члены якіх пішуць на беларускай мове. Лічыцца, што тыя, у каго творы на рускай, амаль што адшчапенцы, адмаўляюцца ад свайго народу, краіны, гісторыі. Вось мы і хочам падтрымаць «адступнікаў», таму што лепш пісаць на рускай мове, чым са слоўнікам на беларускай.

ДАНЯСЕННЕ 4.

Задачы аб'яднання: дапамога маладым таленавітым асобам у рэкламе іх літаратурнай творчасці, удасканаленне іх пісьменніцкіх навыкаў; цеснае супрацоўніцтва з выданнямі, якія друкуюць літаратурныя матэрыялы; творчыя сувязі з іншымі саюзамі, аб'яднаннямі і літаратурнымі арганізацыямі; стварэнне свайго друкаванага органа, а таксама выпуск літаратурных зборнікаў, асобных твораў, выкарыстоўваючы паслугі дзяржаўных выдавецтваў і ўласныя магчымасці.

ДАНЯСЕННЕ 5.

Уласныя магчымасці літаратурнага аб'яднання:

— дасягнуўшы 16-гадовага ўзросту плошчы кожны месяц членскія ўзносы па 2 рублі, а таксама ўступны ў тым жа памеры.

Да таго ж, «Мысль и слово» спадзяецца на паступленне грашовых сродкаў за кошт мерапрыемстваў, якія будуць арганізаваны таварыствам.

ДАНЯСЕННЕ 6.

На пытанне, як канкрэтна будзе выглядаць работа літаб'яднання, Алег Зайцаў намалюваў наступную карціну:

— Па-першае, хатняя, цёплая абстаноўка, утульнасць. Па-другое, самавар, гарбата, розныя ласункі. Па-трэцяе, узаемаабмен, узаемаўзбагачэнне, сяброўская падтрымка.

Такая форма работы дасць свой плён. Разлічваем на дапамогу прафкома і камітэта камсамола ўніверсітэта.

ДАНЯСЕННЕ 7.

Планы таварыства на бліжэйшы час:

— наладзіць сувязь з маладым членам Саюза пісьменнікаў, які будзе куріраваць, дапамагаць нам і наогул стане нашым духоўным кіраўніком;

— паспрабаваць супрацоўнічаць з «Вячэрнім Мінскам», адкрыць у газеце паэтычную рубрыку;

— папярэньне рады пісьменнікаў новымі маладымі асобамі.

Прашу адазваць мяне назад: расследаванне закончана.

12.04.90. ЮСТАС.

ДВОЕ ў СВЕЦЕ ВЯСНЫ...

ТЭРМІНОВА

ў НУМАР

ІНФАРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ

СЕМ
ІМГНЕННЯЎ
ВЯСНЫ

Ці ўсміхнецца Вікторыя?

«Нашы» ў пайфінале! Прыемная навіна ўжо, відаць, абляцела ўніверсітэт. Але мы рызыкнулі пайтарыцца, бо не можам не парадавацца за «сваю» каманду. Між іншым, разам з намі святкуюць удачу і студэнты Мінскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута. Гэта нашы саюзнікі ў «квэзэнайскай» барацьбе. Менавіта аб'яднанымі сіламі мы здолелі заваяваць пецей-

ку ў пайфінал рэспубліканскага конкурсу КВЗ.

Будзем спадзявацца, што наш «блок» і надалей застанецца непарушным. Вось толькі ці паднясуць нашай камандзе сапернікі салодкі кубак перамогі на талерцы з блакітным абрамаваннем? Вікторыя — багіня непрадказальная.

А. ГУСАК.
Фота айгара.

МІЛАСЭРНАСЦЬ

Добрым быць зусім няпроста

Дабрачыннасць не ведае межаў. Вызначыць яе ступень ці колькасць у грашовых адзінках дакладна нельга. Гуманнасць і міласэрнасць, не падмацаваныя доўгім рублём, усё роўна не трацяць каштоўнасці. Спачуваць трапіўшым у бяду людзям, падтрымліваць іх добрым, спагадлівым словам — таксама дапамога, таксама праяўленне вялікадушнасці.

Студэнцкі клуб БДУ імя У. І. Леніна, арганізуючы ак-

цыю міласэрнасці, не ставіў перад сабой мэты пабіць рэкорд сабраных грошай у час славуэтага тэлемарафону. Грошы ў даным выпадку другасныя. Ды і пералічылі на рахунак № 707801 Беларускага рэспубліканскага аддзялення імя У. І. Леніна — «Дзесяці Чарнобыля» не так і шмат: 1100 рублёў. Засмучае не столькі мізэрная колькасць (для шматтысячнага калектыву ўніверсітэта) грошай, колькі самі адносіны да

гэтай міласэрнай справы. Ледзь ні палову ўсіх сродкаў (500 рублёў) пералічыла група выкладчыкаў і супрацоўнікаў кафедры ядзернай фізікі, якой кіруе прафесар В. Я. Ямны. 200 рублёў ахвяравалі «Дзесяці Чарнобыля» члены прафкома НДІ ФПМ імя А. Н. Сеўчанкі. Астатнія грошы пералічылі ў час дабрачынных канцэртаў дзіцячы ансамбль танца «Крынічка», народныя калектывы: аркестр народных

інструментаў, фальклорна-этнографічны ансамбль «Неруш», ансамбль танца «Крыжачок», харавае капэла, хор выкладчыкаў і супрацоўнікаў.

Дабрачыннасць не ведае межаў. Аднак крыўдна, сорамна і горка, калі яна абмежаваная.

У. МАКАРЭВІЧ,
дырэктар студэнцкага клуба.

А ў ВАС? А ў НАС!

«ЛІМ» У ГАСЦЯХ У ТБМ

Крыху ніякавата адчулі сябе супрацоўнікі папулярнейшага ў Беларусі штотыднёвіка «Літаратура і мастацтва», убачыўшы напалову пустую залу.

Але сустрэча, тым не менш, прайшла надзвычай цікава. І «лімаўцам» давялося загасцяваць да вечара. Зрэшты, гасцяваннем гэта можна назваць толькі ўмоўна, бо ні Вячаславу Лапаціну — загадчыку аддзела культуры, ні Галіне Каржанеўскай — загадчыцы аддзела крытыкі і бібліяграфіі, ні Людміле Крушын-

скай, якая ўзначальвае аддзел лістоў і грамадскай думкі, ні, зразумела, Анатолю Вярцінскаму — галоўнаму рэдактару штотыднёвіка, «раслабіцца» не далі. Асабліва многа прыйшлося «папрацаваць» Анатолю Вярцінскаму. Вострыя, складаныя, часам зусім нечаканыя пытанні сыпаліся на яго, як град. Прычым размова хутка выйшла за межы газетнай тэматыкі. І гаспадары, і госці гарача спрачаліся, абмяркоўвалі становішча ў нашай культуры, літаратуры, наогул у

рэспубліцы і краіне.

Хто ведае, колькі яшчэ працягвалася б «перастрэлка» думкамі, калі б арганізатар сустрэчы, старшыня ўніверсітэцкай рады ТБМ, член-карэспандэнт АН БССР Алег Антонавіч Лойка не абвясціў «перамір'е».

Дыялог скончыўся, але доўга яшчэ студэнты, выкладчыкі і супрацоўнікі дзяліліся між сабой уражаннямі, думкамі.

А тым, хто абмінуў гасцёўню ТБМ, хочацца толькі паспачуваць. Праўда, кіраўнікі

ўніверсітэцкага Таварыства беларускай мовы ветліва адчыняць дзверы 433-й аўдыторыі галоўнага корпуса а 16-й гадзіне 25 красавіка і 23 мая. У гэтыя дні вас чакаюць сустрэчы з прадстаўнікамі БНФ «Адраджэнне» і рэдакцыяй «Політычнага сабеседніка». Не стойце на раздарожжы, заходзьце!

Дзяжурная служба «Беларускага ўніверсітэта»: Ларыса ПРАЎЛОЦКАЯ, Сяргей ГРЫЦ (фота).

ВЯЛІКАЯ ДЭПРЭСІЯ ПАРТЫІ

Яны часта збіраюцца разам. Жывуць у адным 1305 блоку інтэрната радыёфізікаў, што ў Шчамысліцы. Акрамя Дзімы Паўловіча, але ён нярэдка наведвае сваіх сяброў.

Колькі ўжо было ў іх інтэрнацкім жыцці круглых і не вельмі сталоў, колькі было за імі самых розных размоў. Цяпер тэма размовы некалькі незвычайная нават для іх, хоць трое — А. Галаўнёў, А. Пазняк і Д. Паўловіч — маладыя камуністы. Назва «круглага стала»: дыскусія аб партыі і аб сваім месцы ў ёй.

Камунізм — гэта маладосць свету і яго ўзводзіць маладым... Маладым сапраўды ствараць нашу будучыню. А будучыню без партыі ўявіць цяжка. Як цяжка ўявіць нашу партыю без прытоку новых маладых сіл, якім таксама трэба займацца самым надзённым для нашай краіны — абнаўленнем партыі.

У Платформе ЦК КПСС да XXVIII з'езда партыі сказана, што «сацыялістычнае развіццё немагчыма без ідэала». Развіццё чалавека-асобы — мусіць, таксама...

Д. ПАЎЛОВІЧ: Для большасці маладых людзей ідэалы, агульначалавечыя і гістарычныя, асацыяваліся заўсёды з партыяй. Пад яе сцягам дасягаліся ўсе нашы перамогі.

Уступленне ў гэтую выключную групу грамадства для мяне аўтаматычна звязвалася з упэўненасцю ў заўтрашнім дні. Я веру ў светлае будучае. Праўда, ідэалы — вельмі няўстойлівыя рэч у нашым грамадстве. Першае маё партыйнае даручэнне было ў арміі, дзе я ўступіў кандыдатам у члены КПСС. Даручылі «дакладваць абстаноўку» — «стучаць» сваіх саслужыўцаў, кажучы салдацкай мовай. Вось так пахіснулася вера ў крышталёвую чысціню партыйных ідэалаў.

А. ПАЗНЯК: На маю сённяшнюю думку, уступалі ў недалёкім мінулым у партыю тры разрады маладых людзей:

апантанія прапаганды людзі, якія цалкам і безагаворачна верылі ў светлыя ідэалы без ніводнай хмаркі сумнення на партыйным небасхіле;

кар'ерысты — для іх асноўным было і ёсць у партыі як можна лепш скарыстаць сваё службовае становішча;

маладыя людзі, якія ўжо і бачылі шмат негатыва ў партыі, але гэта ўсё ж не перашкаджала верыць у канчатковыя станоўчыя вынікі яе кіраўніцтва нашым грамадствам.

Асабіста сябе не магу аднесці цалкам да якой-небудзь адной групы. Мусіць, і адно, і другое, і трэцяе. А ўвогуле, ідэалы ідэаламі, а большасцю маладых людзей, на маю думку, кіравала жаданне зрабіць неблагую кар'еру.

А. ГАЛАЎНЕЎ: Спрацаваў сіндрам стагнаці, калі ўсе вераць, то чаму я павінен сумнявацца? Да таго ж, уступаў у партыю ў час

пачатку дэмакратызацыі, галоснасці і г. д. Хацелася ва ўсім гэтым прыняць самы непасрэды ўдзел.

— Ну і як, атрымалася? Ці састарэў лозунг: «Партыі — энергію і ініцыятыву маладых!»?

Д. ПАЎЛОВІЧ: Лозунг не састарэў. Мы,

«МЫ ПАКУЛЬ У ЕЙ НАЗІРАЛЬНІКІ»

— лічаць студэнты факультэта радыёфізікі і электронікі БДУ імя У. І. Леніна А. Галаўнёў, У. Квяткевіч, І. Краўцоў, А. Пазняк і Д. Паўловіч.

мусіць, пастарэлі ці пасталелі. Але «высоўвацца», што нікому не патрэбна, жаданне знікла. За пяць гадоў работы ў партыйнай, арганізацый факультэта адзінай маёй справай, як камуніста, быў збор подпісаў студэнтаў групы супраць палітканона, які абсалютна не прыслухоўваўся да галасоў сваіх навучэнцаў. Мы проста выказалі сваю нязгоду з усёй той ідэалагічнай лухтой, якой была напхана большасць падручнікаў па гуманітарных навукх.

І ўсё. Партыйная дзейнасць на гэтым скончылася. Вядома, тут і мая віна. Але ці была нейкая патрэба ў маім голасе і маёй дзейнасці ў факультэцкай партыйнай арганізацыі?

А. ГАЛАЎНЕЎ: Для мяне расчараванне наступіла пазней. Я працаваў членам партыйнай камісіі факультэта па кантролю за дзейнасцю адміністрацыі, выконваў і іншыя грамадскія даручэнні. А потым пра мяне «забыліся». Ды і не толькі, мусіць, пра мяне. Я ведаю, што нават кандыдаты ў члены КПСС не маюць на нашым факультэце пэўных партыйных даручэнняў. Школа маладога камуніста цяпер не працуе. Партыйнае бюро ў нейкай разгубленасці, як і ўся наша партыя: як дзейнічаць далей?

— А як трэба дзейнічаць далей нашай партыі?

І. КРАЎЦОЎ: Я рэальных крокаў з боку партыі па паляпшэнню сітуацыі ў краіне не бачу.

У. КВЯТКЕВІЧ: Для беспартыйнага партыя асацыіруецца з партапаратам, які ўжо даўно жыве пры камунізме і столькі ж часу абячае яго ўсяму народу.

А. ПАЗНЯК: Ва ўсялякім выпадку, дзейнічаць так, як дзейнічае наша партыя цяпер, значыцца, у першую чаргу, у адносінах да яе самой. У рашэнні неабходнасці павышэн-

ня акладаў партыйным кіраўнікам павінен быў прымаць удзел і я. Колькі з васемнаццаці з нечым мільёнаў партыйцаў уплываюць на лёс партыі?

А. ГАЛАЎНЕЎ: Прынцып дэмакратычнага цэнтралізму павінен быць перагледжаны. Што мы не ўплываем на рашэнні нашай жа партыі

— самае парадаксальнае. Арганізацыя — гэта ўвогуле аб'яднанне аднадумцаў з роўнымі правамі і роўнымі абавязкамі. І мэта павінна быць адной.

А. ПАЗНЯК: Калі народ абураецца за дзеянні, да якіх мела дачыненне пэўная група партыйных босаў, пры чым тут я?

У праекце новага Статута КПСС пярвіцы гарантуецца самастойнасць. А як гэта будзе выглядаць на самой справе?

— На факультэце радыёфізікі і электронікі ў свой час была спраўдзена сенсация, калі некалькі кандыдатаў у члены КПСС адмовіліся пасля сканчэння тэрміну становіцца членамі партыі. Нічога жахлівага з імі не здарылася. Калі ў вас столькі скепсісу ў адносінах да партыі, можна...

А. ПАЗНЯК: Напісаць заяву аб выхадзе з КПСС, а потым ёю бравіраваць: які я, маўляў, прынцыповы? Гэта беспрынцыпна — пакінуць арганізацыю, у якую верыў і якая знаходзіцца ў становішчы агульнага ашальвання. Лягчы за ўсё падпаліць свой партбілет на якой-небудзь цэнтральнай плошчы і сказаць абступіўшым цябе рэпарцёрам: «Там, дзе прайшлі большавікі, — кроў, слёзы, Курапаты». Я такімі шляхамі не хадзіў, тыя, хто першымі падымаліся пад кулямі ў бой і першымі ж падалі пад імі, — я думаю, таксама.

У. КВЯТКЕВІЧ: Вядома, выпадкі бываюць рознымі, але ў большасці выхадаў з партыі маладых камуністаў гэта самая звычайная кан'юнктура. Была адна мода — уступіў, стала другая — выйшаў.

— Пытанне да маладых камуністаў: а ў вас ёсць упэўненасць, што вы за-

станяцеся з партыяй праз тры, пяць гадоў?

Д. ПАЎЛОВІЧ: Цвёрдай упэўненасці няма, таму што апарат думае больш пра сябе, пра свой лёс і сваё высокае месца. Нават апошнія праграмныя партыйныя дакументы: Платформа ЦК КПСС да XXVIII з'езда партыі і праект Статута КПСС носяць характар больш дырэктыўны, чым дыскусійны, замацоўваюць у большасці выпадкаў тое, што ўжо адваёвана левымі сіламі партыі.

У. КВЯТКЕВІЧ: Мы шмат гаворым аб плюралізме думак, поглядаў, пазіцый. Нашы ж рэспубліканскія газеты і часопісы друкуюць адзін і той жа пункт гледжання на нашы агульныя беды з нумара ў нумар. Гэтым карыстаўся неформальны рух. Забаронены плод салодкі. Ствараецца такое ўражанне, што нехта дзейнічае не на карысць партыі, а на шкоду.

А. ПАЗНЯК: Мы павінны ведаць не толькі лёс сваіх грошай, а і лёс сваіх прапаноў. Мы не ведаем таксама, што творыцца ў партыі, асабліва ў верхнім яе эшалоне. «Там» заўсёды, калі давяраць афіцыйнай інфармацыі, усё ў парадку.

І. КРАЎЦОЎ: Павінны быць уведзены прамыя выбары партыйных кіраўнікоў самага высокага рангу. Замест «бюро парайлася — мы вырашылі» будзе больш правільна: «Мы парайліся — мы вырашылі».

— Ну і якое ж ваша месца ў гэтай будучай новай партыі з якасна новымі кіраўнікамі і поглядамі на сваіх падначальных?

Д. ПАЎЛОВІЧ: Асабіста я ў партыйным жыцці буду плыць па законах інерцыі. З фізікі вядома: без інерцыі няма стабільнасці. Але стабільным можа быць як прагрэс, так і рэгрэс...

А. ПАЗНЯК: Партыя знаходзіцца ў вялікай дэпрэсіі, але мы пакуль у ёй проста назіральнікі. Прыходзім на партсходы, выслухоўваем «кардынальнае пытанне» аб выхадзе ці ўступленні ў рады КПСС. Можам удзельнічаць у дыскусіі, а можа і не ўдзельнічаць.

У Статуте КПСС напісана, што кожны камуніст павінен быць актыўным будаўніком камунізму. У праекце новага Статута гаворыцца пра тое, што камуніст абавязаны адстойваць прынцып сацыяльнай справядлівасці. А што гэта такое? Я не ведаў раней, што такое будаўнік камунізму, цяпер не ведаю, як адстойваць прынцып сацыяльнай справядлівасці. Вазьмі тое, не ведаю што, прынясі туды, не ведаю — куды.

Я не ведаю пакуль сваё месца ў пыртлі. «Круглы стол» правёў А. КОКТЫШ.

ЛЕНІНСКАЯ СПАДЧЫНА

Жыццёвая сіла яго ідэй

Гэты артыкул мае мату адзначыць толькі некаторыя моманты з ленінскіх поглядаў на палітычную культуру. Зварот да іх з вышыні сучаснасці, перабудовы, якая адбываецца зараз у нашай краіне, дазваляе глыбей і паўней зразумець і ацаніць цяжкасці і праблемы, а таксама сутнасць той палітычнай культуры, якая фарміруецца сёння, яе характэрныя асаблівасці і тэндэнцыі развіцця. Нельга не прызнаць актуальнай, напрыклад, прынцыповую ленінскую пазіцыю ў разуменні мэты палітычнай культуры. «Мэта палітычнай культуры, палітычнай адукацыі — выхаваць сапраўдных камуністаў, здольных перамагчы хлусню, забавоны і дапамагчы працоўным масам... весці справу будаўніцтва дзяржавы».

Сапраўды, палітычная культура асобы (і іншых сацыяльных суб'ектаў) па вялікаму гістарычнаму рахунку патрэбна сёння для таго, каб, першае, адстаць сацыялістычную арыентацыю рэвалюцыйнага абнаўлення нашага грамадства. Па-другое, абараніць марксізм-ленінізм, не ператвараючы яго ў догму, ад абстрактных уяваў нават унутры нашай краіны неапраўданых, а часам злыхных нападаў на яго з боку экстрэмісцкіх настроеных груп і асобных людзей, якія не абцяжарваюць сябе спробамі аргументаваць свае выказванні, не паспыхваюць на канкрэтны пераканаўчы аналіз ленінскай тэарэтычнай

спадчыны і дзеянняў У. І. Леніна як главы дзяржавы ў першыя гады Савецкай улады. Па-трэцяе, упэўнена весці сёння справу будаўніцтва прававой дзяржавы, здольнай быць інструментам вырашэння наспелых задач перабудовы нашага грамадства на новых, дэмакратычных пачатках намаганнямі ўсіх працоўных мас, розных слаёў насельніцтва. Само жыццё даказвае справядлівасць ленінскага вываду аб тым, што «жывая творчасць мас — вось асноўны фактар новай грамадзянскай Сацыялізм не ствараецца па ўказаннях зверху. Яго духу чужы казённа-бюракратычны аўтаматызм; сацыялізм жывы, творчы ёсць стварэнне саміх народных мас».

Што вылучаў У. І. Ленін як галоўнае пры аналізе палітычных дзеянняў розных суб'ектаў у якасці важнейшых элементаў іх палітычнай культуры? У перадрэвалюцыйныя і рэвалюцыйныя гады палітычны рух народных мас, класаў, партый нязменна звязваўся ім з іх свядомасцю,

канкрэтнымі сацыяльнымі дзеяннямі, свядомымі адносінамі да палітыкі, рэвалюцыйнай барацьбы і г. д. «Для свядомых рабочых, — пісаў ён, — няма больш важнай задачы, як задача пазнаць рух свайго класа, яго сутнасць, яго мэты і задачы, яго ўмовы і практычныя формы. Бо ўся сіла рабочага руху ў яго свядомасці і ў яго масавым характары». У. І. Ленін вучыў у любой сацыяльнай сітуацыі высвятляць умовы, аб'ектыўныя прычыны, фарміраванні і практычную значнасць праўлення палітычнай актыўнасці мас, іх рэвалюцыйнай свядомасці і рэвалюцыйнай рашучасці. Своеасаблівае гістарычнае коду рэвалюцыйнай барацьбы працоўных ён звязваў з класавай свядомасцю, найбольшай палітычнай сталасцю, развіццём грамадзянскай свядомасці мас, павышэннем іх палітычнага ўзроўню і арганізаванасці, дэмакратызму і самадзейнасці, якія вядуць да росту сацыялістычнай свядомасці, да цвёрдых сацыялістычных пераканан-

няў. «Без зацікаўленасці, свядомасці, бадзёрасці, дзейнасці, рашучасці, самастойнасці мас, — пісаў У. І. Ленін, — абсалютна нічога ні ў той, ні ў іншай галіне не можа быць зроблена».

Думаю, што адзначаныя У. І. Леніным характэрныя рысы палітычнай актыўнасці мас не згубілі сваёй значнасці і сёння. Зараз фарміраванне палітычнай культуры мас, розных сацыяльных груп і кожнай асобы ажыццяўляецца пад уздзеяннем рэвалюцыйнай перабудовы грамадства, якая нясе магутны і ў той жа час унутрана супярэчлівы палітычны зарад. Напружаная барацьба за перабудову, што ідзе ў эканамічнай, сацыяльна-палітычнай і духоўнай сферах, працякае востра, у дыскусіях, супярэчлівых дзеяннях, уасабляе плюралізм меркаванняў і думак, палітычных падыходаў да вырашэння задач. У спрэчках і дзеяннях часта не хапае палітычнай культуры, навуковага і цвярозага падыходу да аналізу грамадскіх працэсаў, а так-

сама палітычных і юрыдычных ведаў.

У краіне ідзе настойлівы пошук ісціны, правільных шляхоў у будучае, хоць экстрэмісцкія памкненні часам прыводзяць да трагічных сітуацый. У канчатковым выніку працяўляецца заканамернасць грамадскага развіцця, сфармуляваная У. І. Леніным так: «Па меры расшырэння і паглыблення гістарычнай творчасці людзей павінен узрасцаць і памер той масы насельніцтва, якая з'яўляецца свядомым гістарычным дзеячом».

Фарміраванне палітычнай культуры любога сацыяльнага аб'екта залежыць не толькі ад ідэалаў і вынікаў, да якіх імкнуча людзі ў сферы палітыкі, але і ад сродкаў, што выкарыстоўваюцца для іх дасягнення. Кожнае значнае змяненне палітычнай дзейнасці (і палітычных адносін), як пацвярджае і сучасная грамадска-палітычная практыка, звязана з абнаўленнем традыцыйных і пошукам новых сродкаў і форм яе ажыццяўлення. Так, У. І. Ле-

нін звяртаў увагу на тое, што «неразвітасць і нетрываласць формы не дае магчымасці зрабіць далейшыя сур'ёзныя крокі ў развіцці зместу, выклікае ганебны застоі, вядзе да раскідання сіл, да неадпаведнасці паміж словам і справай». Ім неаднаразова падкрэслівалася думка аб тым, што выкарыстоўваемыя палітычныя сродкі павінны суадносіцца з рэалізуемымі палітычнымі мэтамі.

Адным з такіх сродкаў палітычнай культуры і адначасова яе ўнутраным элементом з'яўляецца галоснасць, як канал узаемадзеяння асобы і палітычнай улады. Развіццё сучаснай палітычнай культуры немагчыма без удасканалення сродкаў і форм палітычнай актыўнасці сацыяльных суб'ектаў, якія павінны заключаны ў сабе не разбуральную, а стваральную сілу для вырашэння надзённых палітычных і іншых грамадскіх задач.

Нават прыведзеныя вышэй нямногія ленінскія ідэі аб характары палітычнай дзейнасці і аб палітычнай культуры сведчаць аб тым, што ленінская спадчына заслужоўвае глыбокага вывучэння і сучаснага асэнсавання, што яна дапамагае нам сёння ўзбагачаць нашы ўяўленні пра нас саміх як удзельніках палітычных пераўтварэнняў.

Т. БАГДАНАВА,
дацэнт кафедры філасофіі
ІПК выкладчыкаў
грамадскіх навук.

Калі выбар зроблены

ЗАВОЧНАЯ ШКОЛА СТЭНАГРАФІІ

Асобны падыход

ЗАМЕЖНАЯ ГОСЦЯ

Дзе студэнты жывуць лепш?

РЭКОРДЫ... РЭКОРДЫ...

З КНІГІ ГІНЕСА

Аб'ём мускулатуры яго рукі — 66,35 см, аб'ём таліі — 110,06 см, аб'ём грудзей — 172,87 см. Важыць гэты гігант 164,2 кг.

* **РЭКОРД** на спринтарскай дыстанцыі 100 м усталёваў, стартуючы на аднакалёсным веласіпедзе з месца, 24 сакавіка 1980 года ў Токіа Флорыд Грэндал з горада Пантыяка (штат Мічыган, ЗША). Ён паказаў рэзультат 14,89 сек.

* **ГУЛЬНЯ** ў шашкі больш старажытная, чым у шахматы. У шашкі гулялі яшчэ ў II стагоддзі да нашай эры ў Егіпце. Першая кніга пра гэту гульню ўбачыла свет у 1547 годзе. Яе аўтар — Антоніа Таркемада з Іспаніі.

* **НЕЗВЫЧАЙНАЕ** — «танцавальнае» — падарожжа ажыццявіў англічанін Уіл Кэмп з Лондана ў Норвёч. Танцуючы на ўсім шляху, ён лёгка пераадолеў адлегласць паміж гарадамі, патраціўшы на гэта дзевяць сутак.

* **БЕСПЕРАПЫННА** на працягу 75 гадзін 20 мінут даваў сеансы агульнага масажу жыхар горада Бад-Фёслау (Ніжня Аўстрыя) Хельмут Шустэр. Ён абслужыў такім чынам 145 пацыентаў.

* **15 МАЯ 1982 ГОДА** адзін з жыхароў вострава Пенткост (архіпелаг Новыя Гебрыды) здзейсніў прыжок у мора з вышыні 26,76 метра. Цела мужнага нырца развіло хуткасць 15,24 м/сек.

* **«УЛАДАЛЬНІКАМ»** самых вялікіх біцэпсаў лічыцца Ісаак Нессэр, вядомы яшчэ па прозвішчу Доктар Размер.

КОРАТКА

Крос

Падведзены вынікі Спартакіяды ВНУ рэспублікі па кросу. Спрытнейшымі аказаліся бегуны Інстытута культуры. Крыху ўступаюць ім спартсмены БДУ імя У. І. Леніна. На трэцім месцы — каманда Брэсцкага педагагічнага інстытута.

Фехтаванне

Было б дзіўным, калі б «прафесійныя» спартсмены ўступілі лідэрства. Яны аказаліся вернымі традыцыям і на гэты раз. Перамога — за імі. Другое і трэцяе прызавыя месцы на Спартакіядзе ВНУ рэспублікі занялі адпаведна фехтавальшчыкі БПІ і БДУ.

НАДЗЕЯ?

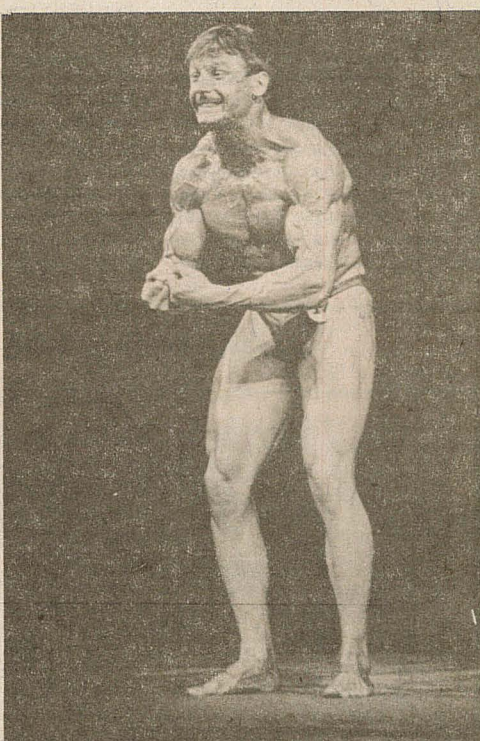
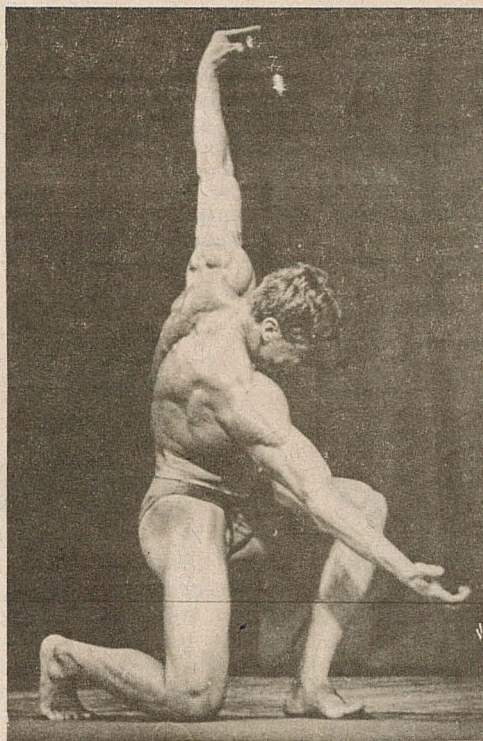
ВОПЫТ ПРЫХОДЗІЦЬ З ГУЛЬНЯМІ

Спачатку яны крыху разгубіліся. Не чакалі, што каманды-прызёры будуць прадстаўлены ігракамі каманды майстроў. Вядомая справа: супраць «Камунальнай» «аматарскай» зборнай гуляць не так лёгка. Але хутка спартсменкі сабраліся, узялі сябе ў рукі і пачалі гульні. Выдатна паказалі сябе валеібалісткі Каця Мінько (біяфак), Алена Хаменка (філфак), Валерыя Ляпковіч (хімфак) і іншыя. Дзякуючы зладжаным дзеянням спартсменаў камандзе ўдалося заняць пятае месца. Наогул, у фінальных гульнях для шасці мацнейшых вузаўскіх каманд Беларусі выступалі, акрамя зборнай БДУ, валеібалісткі ІФК, педагагічнага інстытута, Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта, БДІНГ, Гродзенскага медыцынскага інстытута. Спартборніцтва закончаны. Яны далі валеібалістам упэўненасць у тым, што з часам змогуць дабівацца лепшых вынікаў, бо вопыт прыходзіць з гульнямі.

М. КУЧЫНСКІ,
старшы выкладчык
кафедры фізічнага
выхавання і спорту.

МЫ — АСІЛКІ!

«ШКОДНЫ» ЧЭМПІЯНАТ

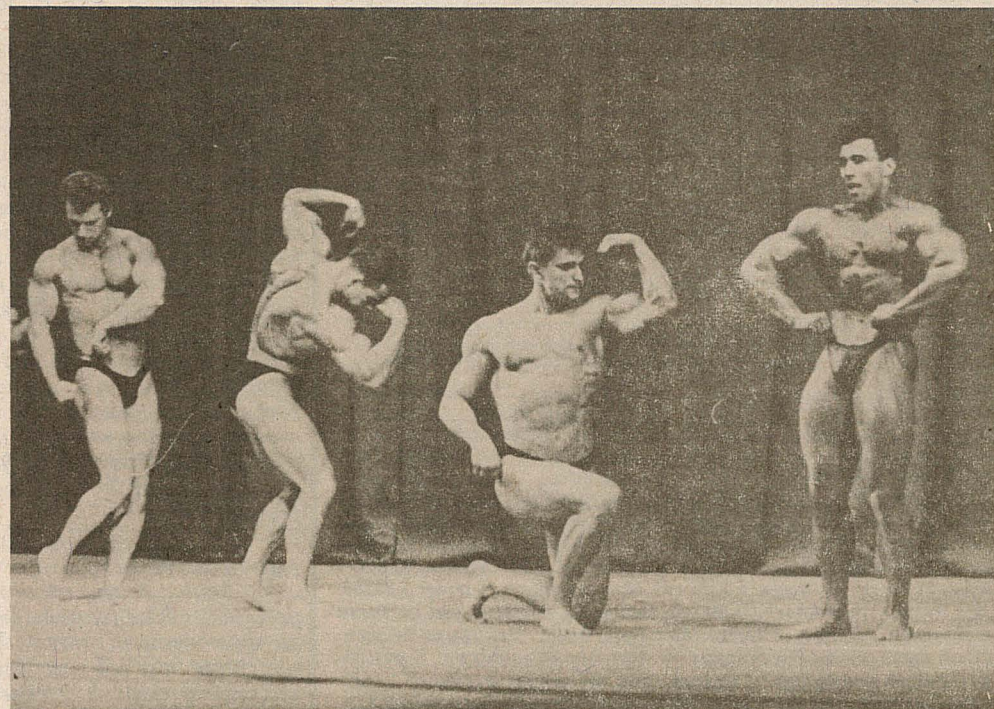

Доўгі час культурызм насіў ярлык «не нашага» віду спорту, шкоднага для сацыяльнага і фізічнага здароўя грамадства. Але часы змяніліся, і зараз тысячы паклоннікаў культуризму маюць магчымасць у абсталяваных залах развіваць сваё цела.

Днямі прайшоў адкрыты чэмпіянат

Мінска па культуризму, які сабраў шмат знакамітых спартсменаў Беларусі. Гледачы сталі сведкамі яскравага відовішча. Сярод пераможцаў — Д. Любянкоў, А. Сапожнікаў, С. Гаўрылевіч, А. Грышанай.

Фота С. ГРЫЦА.

СПАРТЫЎНЫЯ ЗОРКІ

РАЗЛІКІ ВАЛЕРЫЯ ЛАБАНОЎСКАГА

Валерый Лабаноўскі па-ранейшаму вядзе барацьбу на два фронты: узначальвае футбольную зборную СССР і кіеўскага «Дынама». Зразумела, першая палова года ў Лабаноўскага будзе занята ў асноўным справай зборнай, якую ён — небывалы для савецкага футболу апошняга часу выпадак — трэніруе чацвёрты год запар.

За тры тыдні да пачатку папярэдняга чэмпіянату свету ў Мексіцы ў 1986 годзе Лабаноўскі замяніў Э. Малафеева. Яго каманда паказала нядрэнную гульню, але не дасягнула высокага выніку. Праз два гады яна стала сярэбранай на чэмпіянаце Еўропы ў Заходняй Германіі. Зараз 51-гадовы Лабаноўскі разлічвае на дастаткова высокае месца ў Італіі-90. «На чэмпіянаце свету, — гаворыць трэнер, — не будзе відавочных фаварытаў. Думаю, восем зборных сур'ёзна могуць прэтэндаваць на перамогу — Італія, Бразілія, Галандыя, ФРГ, Англія, Аргенціна, Бельгія і СССР. Акрамя таго, надзвычай небяспечная рацыянальная, без непатрэбных задум, гульня чэхаславацкай каманды. Наогул, мяркую, не будзе ў Італіі і відавочных статыстаў. Любая каманда, якая лічыцца аўтсайдэрам, здольна паднесці няхай нават лакальны, але сюрпрыз».

— Ці спакойна вы спалі пасля жараб'ёўкі ў Рыме? — Вядома, атрымаць у сапернікі Аргенціну, Румынію і Камерун не падарунак, але магу паўтарыць, што статыстаў сярод 24 удзельнікаў чэмпіянату не будзе. Таму ўсё роўна, з кім гуляць. Супраць кожнага дзевяццата выкладвацца цалкам. І ў той жа час згодзен са спецыялістамі, якія лічаць групу «В» самай роўнай на чэмпіянаце.

— Што вы ведаеце аб саперніках па папярэдняй групе?

— «Разведка» ў сучасным футболе мае немалаважнае значэнне. Усе нацыянальныя зборныя гэтым займаюцца. Мы — не выключэнне. У нас ёсць падрабязнае відэадацьце сапернікаў, якое пастаняна папаўняецца. Работа разам з камандай па вывучэнню тых, супраць каго дзевяццата гуляць, — адзін з элементаў нашай падрыхтоўкі. Задача пры гэтым — наколькі магчыма застрахаваць сябе ад нечаканасцей і паспрабаваць падрыхтаваць свае нечаканасці.

— Якія тэндэнцыі, на ваш погляд, будуць пераважаць на італьянскім чэмпіянаце свету?

— Мяркую, што «залатая жыла» татальнага футболу, паказанага ў канцэнтрыраваным выглядзе зборнымі Галандыі і ФРГ на чэмпіянаце свету 1974 года, па-ранейшаму распрацоўваецца ва ўсіх напрамках. Мексіканскі фінал 1986 года паказаў, што пошук аптымальных тактыка-стратэгічных рашэнняў у рамках татальнага вядзення гульні мае яшчэ дастатковую прастору.

Усё больш умоўным становіцца зыходнае становішча футбалістаў на полі. Здаецца, канчаткова знята пытанне аб колькасці так называемых чыстых форвардаў. За поспех атакі і абароны ў роўнай ступені адказваюць усе палявыя ігракі.

У Італіі, на мой погляд, мы станем сведкамі выключ-

на высокіх хуткасных камандных дзеянняў, высокай інтэнсіўнасці матчаў, выдатнай функцыянальнай гатоўнасці ігракоў і нізкай рэзультатыўнасці, бо адна з тэндэнцый развіцця сучаснага футболу — павышэнне ўзроўню надзейнасці.

— Значыць, у Італіі перамога той, хто будзе пераўзыходзіць астатніх у хуткасці, інтэнсіўнасці і фізічнай гатоўнасці?

Не стаў бы ўжываць слова «пераўзыходзіць», таму што аб перавазе (што азначае быць на галаву вышэй за іншых) у кампаніі прыкладна роўных па сілах каманд і размовы быць не можа. У такіх выпадках пачынае дзейнічаць яшчэ адзін немалаважны фактар сучаснага футболу — ступень псіхалагічнай устойлівасці. Бывае, згадзіцеся, што моцная каманда прайграе больш слабай. Гэта — толькі ад недаацэнкі саперніка. Пераацэнка і недаацэнка ўласных сіл і сіл саперніка — аднолькава небяспечныя рэчы. Неабходны разумны баланс. Вось ён і дасягаецца дзякуючы псіхалагічнай ўстойлівасці.

— Як будзеца падрыхтоўка зборнай да чэмпіянату свету?

— Мы ўпершыню сутыкнуліся з нязвыклай для нашага футболу з'явай: многія кандыдаты ў зборную гуляюць за мяжой — Дасаеў у Іспаніі, Хадзіятлін у Францыі, Завараў і Алейнікаў у Італіі, Гарлуковіч, Барадзюк і Беланаў у ФРГ. Ім не ўдалося прыняць ўдзел у трэніровачных зборах каманды, якія з 31 студзеня да 18 лютага праходзілі ў Італіі, а з 19 да 24 лютага — у ЗША. У Італіі мы шмат і плённа працавалі, гулялі з мясцовымі клубнымі камандамі ўсіх дывізіёнаў. У ЗША прынялі ўдзел у міжнародным турніры, гулялі са зборнымі Калумбіі і Коста-Рыкі. Потым правялі таварыскі матч са зборнай ЗША. Не буду спыняцца на спартыўных выніках матчаў, якія цалкам былі падпарадкаваны трэніровачнай праграме. Заўважу толькі, што работай каманды на гэтым этапе падрыхтоўкі задаволены.

— 25 красавіка сыграем у Дубліне з Ірландыяй, з сярэдзіны мая пачнём непасрэдную падрыхтоўку да чэмпіянату (на 29 мая запланаваны матч у Тэль-Авіве з Ізраілем).

— Есць футбалісты, якім гарантавана месца ў зборнай?

— Безумоўна, касцяк каманды ёсць. На яго мы перш за ўсё і разлічваем. Але ўсё будзе залежаць ад таго, як той ці іншы ігрок будзе адносіцца да трэніровачнай работы, якая ў яго тэхніка гульні і ў якім стане ён будзе перад апошнім трэніровачным зборам у маі. Зараз у нашым спісе 35 футбалістаў. Мяркую, што ўжо ў сярэдзіне мая зробім выбар 22 удзельнікаў чэмпіянату.

— Ці застанецеся вы ў зборнай пасля гульні ў Італіі?

— На гэта пытанне адказваю адназначна: незалежна ад таго, як для нашай каманды складзецца чэмпіянат, пасля турніра складаюць сябе абавязкі трэнера зборнай.

А. ГАРБУНОЎ.